

Ühiskonnateaduste instituudi nõukogu

Doktorinõukogu kodukord

Kodukord täpsustab ühiskonnateaduste instituudi nõukogus doktoriväitekirjade kaitsmisega seotud küsimusi, sh kaitsmisele lubamise eeltingimusi. Kodukord lähtub TÜ „Doktorikraadi andmise korrast“.

I. Doktoriväitekirja eelkaitsmine ja eelretsenseerimine

1. Instituudi nõukogu moodustab doktoritööde eelkaitsmise kolleegiumi, mis esindab instituudis õpetatavaid erialasid. Kolleegiumi tööd korraldavad doktoriõppe programmijuhid.
2. Doktorant esitab eelkaitsmisele töö, mille eelkaitsmisküpsust on töö põhijuhendaja kinnitanud kirjaliku arvamusega. Juhendaja(d) vastutavad eelkaitsmisele esitatava töö kvaliteedi eest. Põhijuhendaja kirjalik arvamus sisaldab ettepanekut eelretsensendi- oponenti kandidaatide kohta. Töö oponentiks võib olla eelretsensent. Doktorant saadab töö ja juhendaja arvamuse doktoriõppe programmijuhile, kes edastab need instituudi nõukogu doktoritööde eelkaitsmise kolleegiumi liikmetele.
3. Doktoritööde eelkaitsmise kolleegium tutvub tööga hiljemalt 2 nädala jooksul (akadeemilise õppeaasta kestel) või hiljemalt 2 kuu jooksul (suvepuhkuste perioodil), millele järgneb eelkaitsmine esimesel asjaosalistele ühiselt sobival kuupäeval. Eelkaitsmisele kutsutakse ka töö juhendaja(d) ja vajadusel lisaliikmeid.
4. Eelkaitsmisel toimub töö põhjalik arutelu, mille käigus kolleegiumi liikmed annavad vajadusel soovitusi töö täiendamiseks ja parandamiseks. Eelkaitsmise käigus lepivad doktorant, juhendaja(d) ja kolleegiumi liikmed kokku enne eelretsenseerimisele saatmist vajalike muudatuste, sh töö keelelise toimetamise osas. Lepitakse kokku ka töö eelretsensent (monograafilise töö puhul kaks eelretsensenti) ja oponent ning eelretsenseerimiseks esitamise tähtaeg. Doktorant ja juhendaja(d) vastutavad eelkaitsmisel kokkulepitud vajalike paranduste sisseviimise eest.
5. Eelretsensendiga sõlmib esmase kokkuleppe kas programmijuht, juhendaja või kolleegiumi liige vastavalt eelkaitsmisel kokkulepitule. Programmijuht edastab eelretsensendile (eelretsensentidele) töö koos retsenseerimisjuhistega ja sõlmib lepingu(d). Eelretsensendil palutakse anda argumenteeritud hinnang selle kohta, kas väitekirja vastab doktoritöö nõuetele. Eelretsensent võib teha soovitusi väitekirja muutmiseks. Eelretsenseerimiseks on reeglina aega 2 kuud.
6. Eelretsensiooni(de) saabumisel edastab programmijuht selle (need) doktorandile, juhendaja(te)le ja doktoritööde eelkaitsmise kolleegiumile liikmetele.
7. Eelkaitsmise kolleegium tutvub eelretsensiooni(de)ga 3 tööpäeva jooksul. Kui:

- (a) Retsensioon(id) on positiivsed ja/või soovitavad väikesi muudatusi, siis teeb programmijuht eelkaitsmise kolleegiumi nimel instituudi nõukogule ettepaneku võtta instituudi nõukogu päevakorda töö kaitsmisele lubamine.
- (b) Kui eelretsensent soovitab enne töö kaitsmisele lubamist ulatuslikke muudatusi, siis otsustab kolleegium meiliarutelu teel, kas soovitada doktorandil retsensendi soovitusi järgida või korraldada retsensendi soovitude osas kokkuleppe saavutamiseks arutelu. Seejärel töötab doktorant töö ümber ja esitab kolleegiumile koos kaaskirjaga, milles kirjeldab töös tehtud muudatusi ja põhjendab vajadusel mõne muudatuse mittetegemist. Kolleegium vaatab uue versiooni tööst ja kaaskirja üle 1 nädala jooksul (akadeemilise õppeaasta kestel) või 1 kuu jooksul (suvepuhkuste perioodil) ja otsustab, kas (a) teha ettepanek instituudi nõukogule töö kaitsmisele lubamiseks, (b) saata töö uuesti eelretsenseerimiseks, (c) saata töö doktorandile tagasi nõutavate paranduste tegemiseks, (d) muud variandid, nt ühine arutelu töö üle.

II. Doktoriväitekirja kaitsmisele lubamine

8. Kui eelkaitsmise kolleegium on teinud positiivse otsuse töö kaitsmisele lubamise kohta, esitab doktorant väitekirja koos lisamaterjalidega vastavalt TÜ „Doktorikraadi andmise korra“ punktile 19. Doktoritõppe eest vastutav õppekorralduse spetsialist saadab kolme tööpäeva jooksul materjalid TÜ akadeemilisele sekretärile, kes hindab esitatud materjalide formaalset vastavust kehtivale korrale.
9. Doktoritõppe eest vastutav õppekorralduse spetsialist suhtleb oponendikandidaadi, doktorandi, juhendaja(te) ja nõukogu liikmetega kaitsmiskuupäeva kokkuleppimiseks. Programmijuht esitab nõukogule ettepaneku kaitsmise aja ja koha kohta, samuti oponendi määramiseks. Oponendi võib määrata kaitsmisnõukogu lisaliikmeks.
10. Kui nõukogu otsustab lubada väitekirja kaitsmisele, määrab ta samas ka väitekirja oponendi, kaitsmise aja ja koha ning vajaduse korral nõukogu lisaliikmed.
11. Pärast kaitsmisele lubamist instituudi nõukogus saadab doktoritõppe eest vastutav õppekorralduse spetsialist oponendile väitekirja digitaalse versiooni, instituudi juhataja ametliku kutse ja hiljem väitekirja trükieksemplari.
12. Doktorant korraldab väitekirja trükkimise Tartu Ülikooli Kirjastuses ning esitab vähemalt üks kuu enne kaitsmist nõukogule väitekirja 20 trükitud eksemplari. Iga konkreetse väitekirja tiraaži otsustab instituudi juhataja.

III. Väitekirja kaitsmine

13. Kaitsmine salvestatakse audios või videos.
14. Kui enne kaitsmist või kaitsmisel ilmneb trükitud väitekirjas olulisi trükivigu, saab kraadi taotleja võimaluse lisada *errata* trükitud tööde vahele ja ta peab viima sisse parandused digitaalsesse versiooni.
15. Kaitsmise käik
- 15.1 Kaitsmiskoosoleku juhataja, kelleks on kaitsmisnõukogu esimees või kaitsmisnõukogu esimehe poolt volitatud kaitsmisnõukogu liige, kuulutab välja kaitsmise alguse ja palub dissertandil ning oponendil asuda oma kohtadele.

15.2 Dissertant esitab püsti seistes oma sissejuhatava sõnavõtu (*lectio praecursoria*). Selle soovitatav maksimaalne pikkus on 25 minutit.

15.3 Kui dissertant on lõpetanud oma sõnavõtu, pöördub juhataja oponenti poole ning palub esitada väitekirja kohta oma arvamused ning märkused.

15.4 Oponent tõuseb ning esitab lühikese kokkuvõtliku arvamuse väitekirja põhiseisukohtade, selle teadusliku tähtsuse ning taseme kohta. Seejärel võtab istet.

15.5 Järgneb dissertatsiooni üksikasjalikum käsitlemine (istudes), diskussioon oponenti ja dissertandi vahel. Selle käigus vastab dissertant talle esitatud küsimustele. Oponenti esinemine ja sellega seotud diskussioon ei tohiks kesta üle kahe tunni.

15.6 Oponent lõpetab oma esinemise püsti tõustes, andes oma lõpliku hinnangu. Dissertant tõuseb selle kuulamiseks püsti.

15.7 Kaitsmisprotseduuri juhataja pöördub nõukogu liikmete poole, küsides, kas neil on dissertandile küsimusi, märkusi, arvamusi. Diskussioon jätkub.

15.8 Kaitsmisprotseduuri juhataja pöördub kogu auditooriumi poole, küsides, kas keegi kohalviibijatest soovib esitada dissertandile küsimusi, esineda omapoolsete märkuste või arvamustega. Soovijatele antakse sõna. Diskussioon jätkub dissertandi ja auditooriumi vahel, kusjuures juhataja jälgib, et dissertant vastaks igale esitatud küsimusele ning et kogu diskussioon ei kalduks teemast kõrvale.

15.9 Dissertant esineb lõppsõnaga.

15.10 Kaitsmise juhataja kuulutab dissertatsiooni avaliku kaitsmise lõppenuks. Kogu protseduur ei tohiks kesta üle kolme tunni.

15.11 Kaitsmisnõukogu liikmed siirduvad kinnisele koosolekule, kus otsustatakse dissertandile teadusliku kraadi andmine. Arvestades oponenti (oponentide) hinnanguid väitekirjale ja diskussioonile, võtab nõukogu avalikul hääletusel vastu ühe järgmistest otsustest, mis protokollitakse:

1) väitekirja kaitsmine oli edukas (hinne „kaitstud“). Anda doktorikraadi taotlejale doktorikraad.

2) väitekirja kaitsmine ei olnud edukas (hinne „mittekaitstud“). Mitte anda doktorikraadi taotlejale doktorikraadi.

15.12 Pärast otsuse vastuvõtmist teeb kaitsmisprotseduuri juhataja selle teatavaks dissertandile ja kohalviibijatele.